Контрольный экземпляр

ДАЬКЪАЛА ХИЛБА СИЙЛАХЬ-БОККХА ОКТЯБРЬ!

Массо а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

Серлало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«Свет» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ● ПІАЬРАСКА, 7 НОЯБРЬ, 1980 ШУ. ● № 133 (6263). ● Мах 2 кепик.

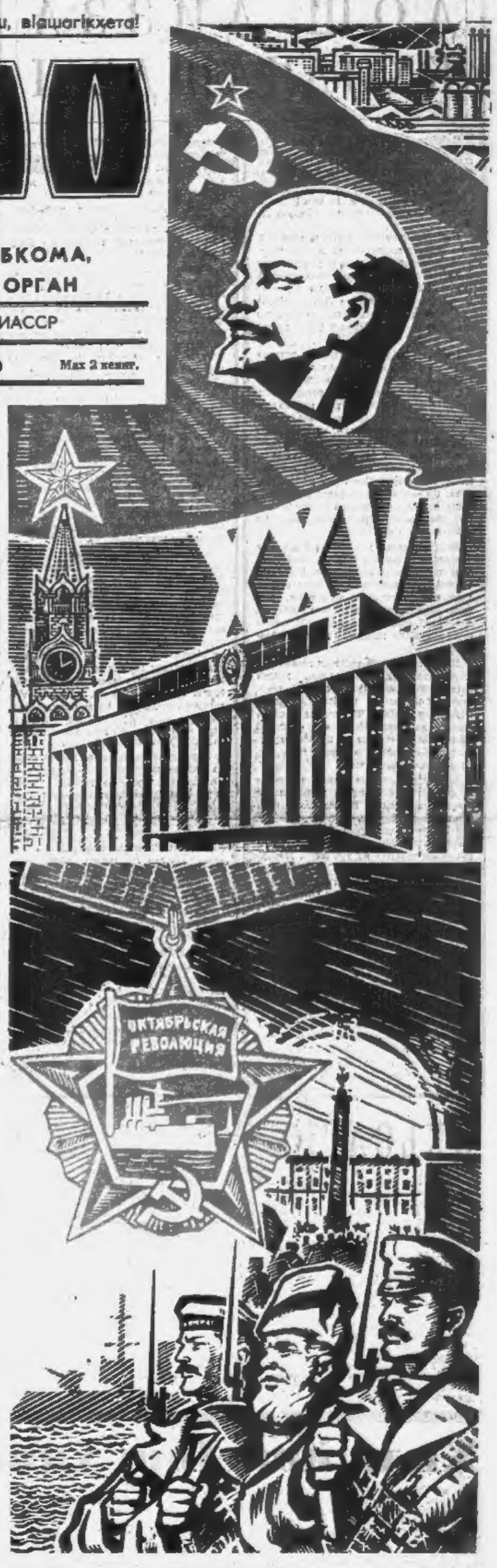

Октябра–тха совгІаташ

Заводской района къахьегамхоша иттлагІча пятилетна контрольни цифрай промышленни продукци мах хала яккхара план 1980 шера 3 ноябре кхочашъяьй.

Къахьега хІара коллектив чІоагІа лоІам болаш я шоай низаш алсамдаха, хадданза къахьегама овсарле айе, производства торонаш лаха, къахьегама дисциплина чІоагІъе, производства эффективности балха дикали лакхъе.

* * *

П. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода коллективо ханал хьалха. Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дузача дийнахьа кхоачашъяьй продукци маьхала яккхара иттлагІча пятилетка план.

Пятилетка йолаелча денз маьхала яьккхай 76,8 млн. сома продукци.

Укх карарча пятилетка планал совгІа хьаьй 800 эзар сома маьха товарни валовни продукци. Алхха дІадахача пятилетна дикъ шерен 10 беттен халкъа боахама еннай 2 млн. совгІа электросверлильни машин.

КПСС XXVI съезда яха ма йоагІара накъаяха хьинар ца кходаш къахьегаш а нерда толамаш даха кийча е я завода коллектив.

Тахан, Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дузача дийнахьа, Грозненски шурий комбината коллектива йиш я карарча пятилетка план продукци маьхала яккхарах валови продукци арахецарен ше кхоачашъяь хиларах хоам бе.

Пятилетна чакхйоалача шера лелаеча социалистически яхье дикагІа толамаш доах пятилетна гвардейцаша — Къахьегама Сийлен III степена ордена лелаю Ильченко Таисия Васильевна корте латтача шура дІечу-хьачу еттача бригада коллективо.

Цу бригада коллективо ихе шера задани кхоачашъярах рапорт делар В. И. Ленин ваь 110 шу дузаш. хІаьта тахан ихе шера заданел совгІа кийчъяьй цо 5200 тонн шура.

Социалистически яхье котбаьинараша — Гудермесски лохерча шурий заводен (мастер Т. Тимурханов) тІанкІолда участкам (мастер коммунист Р. Р. Злотник) коллективаша призовой моттигаш хьежаьй карара кара тела ЦІе байрахх а ахчан премеш а луш.

* * *

Нохч-ГІалгІай плодосеменоводчески госпромхоза коллективо ханал хьалха кхочашъяьй иттлагІча пятилетна тІеххьарча шера план. Шера план 1388 тонна йолаш 1750 тонна ги кийчдаьд. Кийч а яь чаккхъяьккхай 15696 тонна сомий бийдал, е 158 совгІа процент, валови продукци лыккхай 146 процентал дуккагІа.

Толаме кхоачашъяьй боахама хьисапе капитальни гІишлош хьалъяра план. Производства рентабельность 142 процент я планага диллача.

Парте XXVI съезда сийна къахьегама вахте эттача госпромхоза коллективо денкер тІайицад ихе шера задани совгІа 1084 центнер ги дІадахьийта, 9 млн. сома продукци арахеца.

Парте XXVI съезд гуттарах КПСС ЦК июньски Пленумо баьча социально дегаш урааттадаьча республика энергетикаша, «Дикала пятилеткана — хьинаре финишта», «КПСС XXVI съезда даха ма доагІара накъагІоргда» аьнна хьалха латтача предприятешка дІадолада патриотически гІулакх хьал а лаьца ленински ударни вахта дІахо я хьош. тІанйцадар № 1 йолча Грозненски электростанцере № 5 йола турбина ханал хьалха болх бе йолаллийта.

№ 5 йола турбина болх бе йолаллийтай 31 октябре, вачахьалхкен диано оттадьеч, ханал шш бутт хьалха электроэнерги яле а йоласнияй.

Социалистически дехкараш кхоачашдарагІа республикага кхоачаргъа шай тІа а 10 млн. квт. сахьат гаргга электроэнерги.

* * *

КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте а этта Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дизар деадеш «Грознефтеоргсинтез» объединенеc ОРС-а коллективо дикка толамаш даьхад.

ИттлагІча пятилетна ихе шера план кхоачашъяьй Э. Демидовас, Н. Харинас, Р. Колотовкинас кулгалдеча тикай, А. Путнева, Ф. Глебовас Л. Зернича, В. Будановас, кулгалдеча столовей коллективаша.

Дукхаха экономически хьоакхашарца, кхычача цу предприятей коллективашка болх бу «Советски сага дика гІулакх де тІехьа ду вале» яхача девизагІа.

* * *

Грозненски района Ленина цІерагІча колхоза хьайбаш лелахдераш бІаь тонн гаргга шура планал совгІа пачачахьалкхенна дІачу а ена дола ду Октябра цІий. Планал совгІа я хІара Іаттагара цар яьккха шура. Соахкар чул дукха а дуккагІа я цу юкъа укх шера пачахьалкхенга ехкар а. Из толам баккха хьайбаш лелахдерий аьттув баьннаб шоай яхье а баьнна къахьегаш хиларах. Итт бетта баьча балхах хьалхе яьккхай № 2 йолча Тимаев Муслима кулгалдеча бригадерча колхозхоша. Цар шоаш доал деча хІара Іаттагара 2493 килограмм шура яьккхай планагІа дикха ээар 3230 килограмм йолаш.

Колхоза доярхашта юкъе лыржача яхье хьалхле яьккхай итт бетта хІара ше беттача Іаттагара 3120 шура яьккхача Айдамирова Заинте. Планал совгІа дикха шура яьккхай шоаш деттача доахангара хьинар ца кходеш къахьегача доярхаша Дадиева Санос, Матарова Зарара, Корогина Нинас. Гусейнова Розас, кхьебараша.

* * *

[illegible] Сийлахь-боккхача Октябре цІейна дика накъаболх «Юбилейный» совхоза къахьегамхой. ТІеккхоачашъяьй сома, баьцадаараш. хьебела юрта боахама продукци пачхьалкхенна дІаллара пятилетна планаш.

Иштта, пятилетна планал совгІа дІадениад бикь эзар совгІа тонн баьцдаараш, ялх бІаь тонн гаргга сом ворхІ бІаь тонн шура, бІаьн ешкъей тонн дулх, бикь бІаь совгІа тонн ялат.

Уж толамаш доахача къаьстта хьинаре къахьейгад Хусанова ПаьтІамата кулгалдеча № 4 йолча бригадерча баьцадаараш лелахдераша. Ихе шера планал совгІа ихьа эзари кхо бІаьн тонн баьцадаараш дІадениад цар пачхьалкхенна.

Совхоза болхлоша юкъе хьинар ца кходеш къахьегаш хиларах белгалбаьннаб баьцадараш кхедераш Молочаева Зоиая, Осиева Малика, Аслева Забура, Чуркина Алла, доярхаш Хамбахмадова Заният, Калачова Прасковья, кхьебараш.

* * *

ХІара шер-шера хьайбай продукци алсамйоахаш хьабоагІа «Кулариский» совхоза хьайбаш лелахдераш. Нагахьа сайна соахка итт бетта шоаш дийттача доахангара хІара Іаттагара 2750 килограмм шура яьккхаяле укх шера цу юкъа цар яьккхар 2914 килограмм я. Цунга тІежжа план дикха тІеххоачаш а еш дукха дукхагІа я хьайбаш лелахдераша укх шера пачхьалкхенна дІачуеннар а.

Абдулаевев Султанен Кадырова Яхьи кулгалдеш болча шин фермерча болхлоша хьинар ца кходеш къахьег нитта тІехь-тІехьагІа хьайбоашкара хьайоахиа продукци дукхагІа а худийташ. [illegible] социалистически яхье хьалхле яьккхай Абдулаевева кулгалдеча № 1 йолча ферма коллективо. Шера планагІа хІара Іаттагара 2916 килограмм шура яккха йоагІаш цу фермерча доярхаша хІинале 3136 килограмм шура яьккхай. Къаьстта хьинаре къахьег Абакарова Курде. Шера планагІа 3050 килограмм яккха езаш цо хІара ше беттача Іаттагара хІинале 3942 килограмм шура яьккхай. Цо санна беркате къахьег хІанзле шоай шера плаеаши социалистически дехкараши кхоачайдаьча Джамбулатова Набе, Алимерзоева Майзанта, Арсанаева Базанта, Исаева Любас, Усманова Хазана, кхы дуккхача доярхаша.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1980 ш. 7 ноябрь № 295 г. Москва

Новкъостий салтийи, матросаши, сержанташи, старшинаши!

Новкъостий прапорщикаши мичманаши!

Новкъостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш!

Новкъостий советски Герзашцарча Низий ветеранаш!

Тахан Советски Союза къахьегамхоша, Эскарен Флотен бІухоша ерригача прогрессивни адамаша торжественно дезду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизар. Советски наха ца сийлен дя белгалдоаких политически къахьегамех хьинар чІоагІа айденкача хьале. Берригача мехка гІолла шерра яьржай КПСС XXVI съезда даха ма доагІара накъадахара тІехьара социалистически яхь. Болхлой класс, колхозни ахархой, халкъа интеллигенци коммунистически партена гонахьа айхха кхотаенна йолаш, хьинар кхо ца деш къахьегаш я иттлагІча пятилетка задашеш карарча шера хІанин толаме [illegible]

Вай халкъ доккхал де боккъо йолаш да коммунизм хьалъеча даьхача толамех. ДІадахача шерашка керда боккха гІа баьккхаб промышленность, юрта боахам, культура дегІайоалаяра даькъе. Кхоачашъяьй халкъа материальни вахара хьал тоадара йола шерра программа. Социально-политически экономически дегІадахкара доккхий толамаш даьхад социалистически содружества вежарашка долча мехкаша. ТІехь-тІехьагІа чІоагІлуш латт вай доттагІали кхотадалари.

Арахьарча политика ленински принципашта тешаме а йолаш вай парте Центральни Комитето, КПСС ЦК Политбюрос, Советски правительства, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева ше лерраргІа а лоракІа ца боалийтан а дІахьу машар лоаттабаран кхохбам кІаьдбаран тІехьара, герзаш Іовдела юхатохара тІехьара, герзаш дІадахара тІехьара никъ.

Вакъда, хІаьта а дунен халкъашта наькъера хьал хІаьа а чоадхаме да. Реакционни империалистически низаша телхаду ма, социйтан шоай лоІамерча пачхьалкхенашта Іотакъам тІадоттабе гІерташ леладу гІулакхаш. Уж гІерт кхохкам кІаьдбелга дицдалийта, адамле юха а нердача «шийлача тІема» чуйолла. Кхохиан мехьара боахараш шоашкахьа совле хургйолаш доаш дола тІема-стратегически низаш цхьатарра хилар толхаде гІертараш США, НАТО кхыча мехкий милитаристаш ба. ТІехь-тІехьагІа машара гІулакха ккерамегІа худаш йоагІа империализман пекински гегемонизман лелаю партнерство.

Цу хьаламка Коммунистически партен Советски пачхьалкхенок де мел доагІар ду мехка обороноспособность чІоагІъяра, Герзашцарча Низий фели тІема кийчон айира. Коммунизма гІулакха боарам боацаш мутІахьа бола Эскарен Флотен бІухой шоаех тийша дІаенна тІема техникех герзи тІатеІІа Іомадеш, шоай лаьттара, фегара, форда тІара говзал эргайоаккхаш гоеш ба, дора а еш обаю. Коммунистически парте, советски халкъа, цул Герзашцарча Низий сийлахь революционни, тІема, къахьегама традицеш. Социалистически содружества мехкий вежарашка долча эскарий вай болча бІухой мутІаре а латташ сийлахь-доккха революционни карагІдаьинараш дика лорадеши массе хана моллагІа а агрессор чІоагІа юхетоха кийчеи ба уж.

Новкъостий Эскарен Флотен бІухой! Новкъостий Герзашцарча Низий ветеранаш!

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизарца даькъала дувц аз шо. Оаша тІемен политически кийчо еча, бІухой говзал эргайоахаш тоенча, керда толамаш дахар, КПСС XXVI съезда даха ма доагІара ше накъадахар лоо сона. Советски халкъа карагІдаьинараш, вай Даьхен пачхьалкхен хьашташ лорадара даим кийча хила!

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизара сийна аз **ПРИКАЗ ЛУ:**

тахан, 7 ноябре, моттигерча ханех 21 сахьат даьлча вай Даьхен столице — турпала-города Москве, союзни республикай столицашка, турпала-городашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, Новороссийске, Керче, Туле, турпала-крепосте Бресте, хІаьта иштта городашка Калининграде, Львове, Ростове-на-Дону, Куйбышеве, Свердловске, Новосибирске, Чите, Хабаровске, Владивостоке, Североморске ткъаь иттаза йоккха топ кхосаш салют яла.

Даькъала хилда Сийлахь-йоккхача социалистически революце 63 шу дизар!

Даькъала хилда СССР денал доле Герзашцара Низаш!

Сийле хийла Советски Союза Коммунистически парте — вай ерригга юталонаш ахара деган урувттадечоаш вІаштІехьдоахачоаш!

Д. УСТИНОВ,
СССР оборона министр,
Советски Союза Маршал.

Кремле хинна торжественни заседани

63 шу хьалха халкъашта юкъерча машарен доттагІлена чІоагІале санна хьахинний Советски пачхалкхе. ТІъоалагІча бІаьшерен кертерча событе — Сийлахь-йоккхача социалистически революце Іалальмате йоккха воздействи ю дунен историе делама.

Вай парте, массаза а санна, шин берригача практически балха юкъметте лоаттаю халкъа вахара хьал тоадара еш йола йовхо. «Парти, — аьннад КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленуме новкъоста Л. И. Брежнева, — съезда вакъайода халкъаца айхха цхьана йолаш. накъайода чуркен арахьарчен политика даькъе де дезарий боккъонца йола программа а оттаяь».

6 ноябре Москве, съездий Кремлевски Дворецe гулбелар производстве хьалхалатараша, новатораши, парте ветеранаш, Іилмин культурни деятелаш, министерствай ведомствай кулгалхой, Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен бІухой, Подмосковьерча къахьегамхой викалаш. Укхаза хилар халкъа депутатий Московски советен КПСС Московски городской комитетен Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дизара хетаьь торжественни заседани.

ЧІоагІа тІоараш а тохаш, ура а гІайтта тІаййцар заседане дакъа лоацараша вовкъостий Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков.

Президиуме иштта ба — Социалистически Эфиопе Хаина йолча военни административни совета председатель. Эфиопе къахьегамхой Парти вІаштІехьъяккхара йолча комиссе председатель Менгисту Хайле Мариам, Уругвая Компарте ЦК Хьалхара секретарь Р. Арисменди, Норвеге Компарте Председатель М. Г. Кнутсен, Чиле Компарте Генеральни секретарь Л. Корвалан, Мадагаскара шин лоІамерча конгресса парте Генеральни секретарь Ж. Рабесахала.

Торжественни заседани хьайийллар Моссовета исполкома председатела В. Ф. Промыслова.

Заседане дакъа лоацараша чІоагІа безаме тІайийцар «Ленински васкетегІа, Октябра наькъагІа» яха доклад яь КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов.

Торжественни заседани чакхъяьлар. Зала чу дІалокх Советски Союза гимн.

Цул тІехьагІа боккхача толамца чакхдаьннача цІейна хетадаь концерт оттаду. Цига дакъа лоацаш бар Коммунистически партен Советски пачхьалкхени кулгалхой.

(ТАСС).

* * *

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизара хетаьь торжественни заседани хилар г. Грозне.

ДОШ ДИЗЗА КХОАЧАШДЕШ

Сийлахь-боккхача Октябра цІей... ХІара шера дег чура къобалдеш дезду иза советски халкъо, дерригачу прогрессивни адамаша. Ший тайпара белгало йолаш доагІа из укх шера. Из тІаккхоач иттлагІа пятилетка чакхйоалача шера, дерригачу советски халкъ хургйолча КПСС XXVI съезда сийленца накъадаха кийчлуча хана.

Инззтача хьалашка, Октябра цІен сийна шерра социалистически яхь а йоаржаль, хьинаре къахьегаш ба укх деношка Наьсарен района берригачу къахьегамхой. КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума решенеш, новкъоста Леонид Ильич Брежнева цІга даьча къамаьло къаьстта деган айдаь накъабаьхкар уж дездадеина.

Партена, Даьхена хьалхайоа доккхал де йоаш йолаш толамаш даьхад укх шера Наьсарен района къахьегамхоша. КПСС XXVI съезда сийна лерхача республиканск яьье хьайбай продукташ кхаран пачхьалкхенга йохкаран хьалхара моттиг яьккхай Наьсарен района, кхарара кара тела КПСС обкоман республике Министрий Совета ЦІе байракх районага я. Укх шера района еннай КПСС ЦК-еи СССР Министрий Совета Сийлен грамота. Цу совгІаташа къаьстта деган уратттадаьд Наьсарен района къахьегамхой. Цар дош деннад нарагІдаьнна толамаш мІоагІе, уж дІайо совдаха.

Дика ва яьннай укх шера района ялат ладередий а. Халача Іалама хьалеш дика хьуьйлаьд цар ялат. ТІехкоачашъяй укх деношка пачхьалкхенна ялат, кхара свекла, кортолаш, генараш, бьецадааргий дІадалара планаш. ДІадийнад гуралье дув ялат. Чаккхала тарга де хІанз кхашнера дерригачу балхаш.

Къаьстта доккхий толамаш даьхад укх шера цхьайолча коллективаша, хьалха латтача болхлоша. Цар хІанзале кхоачашъяй пхе шера планаш, сийленца кхоачашду КПСС XXVI съезда сийна тІаьйца дохкараш. Царех я «Октябра 40 шу» яхача совхоза № 3 йола ферма, шоллагІа отделени, «Экажевский» совхоза ферма, иштта кхы а.

ЧІоагІа йокъал этта хала ха лаьттаяле а, цхьаболча звеньевойша дика кхейир хьажкІаш. Царех ва йоккха опыт йола «Октябра 40 шу» яхача совхоза звеньевой Кодзоев Вахьауддин. 200 гектарех хІаране тІара 50 центнер фуаллъяьха хьажкІаш чуийцай цо укх шера. Коммуниста Б. Кодзоева КПСС XXVI съезда кийчдаь совгІат да из. Республиканск яьье хьалха латташ ба тха доаркаш Даурбекова Зина, Дугиева Себейла, иштта кхы а.

Къахьегама совгІаташца накъабаьхкаб деача цІейна района промышленноста болхлой а. Эттара хьалха хьоахе йоагІа ГІ. Ахриева цІерагІа йолча «Электроинструмент» завода коллектив. Дукхача къамех бола болхлой ба цу чу болх беш. Завода коллективо хьалхале лелаю республиканск яьье. Октябра сийна цо седдан кхоачашъяй пхе шера заданеш. Заводе дукха болхлой ба хІаране ший пхе шера план кхоачашъяь.

Дика къахьег укх шера трикотажни фабрика болхлоша а. ДІабахача мІс бетта республиканск яьье фабрика коллективо яьккхай шоллагІа моттиг. Фабрике а ба хІаране шийтта-пхийтта хьачашъяь дукха болхлой.

Планаш тІехкхоачашъеш накъабаьхкаб Октябра цІейна автотранспортни предприяте, лесхоза, «Госкомсельхозтехника» отделене, иштта кхыча а предприятей болхлой.

Яьржача социалистически яхье хьалха латт коммунисташ. Партийни организацеша лостам тел, массе оагІорахьара кулгалду социалистически яхьа. КПСС райкомо цхьаддаш терко ю юкъарчанарча партийни организацей лоархІам лакхбара. Парте обкома бюро тІехкаб КПСС XXVI съезда накъадолхаш Наьсарен райкомо беш бола организаторскии политико-кхетамен болх. Дукхха гІуламхаш дика могадир, хІаьта иштта гучадаьхар балха юкъе нийслу кхоачамбоацараш, белгалдаьхар уж дІадахара наькъаш.

КПСС обкома бюро соцамца хьалхле а лелаеш, парте Наьсарен райкомо денна тоабу ший организаторски политико-кхетамен болх, лакхбу култалхой бехктоккам. Цхьаддаш йоакхо ю къахьегама дисциплина чІоагІъяра, хІара коллективе морально-политически климат тоаяра, тІаьйца соцам миштта кхоачашбу хьожаш тІахьожам лоаттабара.

Хьалхашка латтача декхарех кертерадараш хьалхадоахаш, лоархІамегІа йола балха участкаш кадрашца чІоагІъеш, коммунистий авангардин лоархІам лакхбеш мІаштІехьбоаккх болх «Электроинструмент» завода партийни организаце. Дукхха дика гІуламхаш да цуна нарагІдаьнна. Дика латт заводе партийни тІахьожам. Партийни собранешка дувца уттаду лоархІамегІа дола деккараш. Уж дика кийчду, мІоарга доаш, хоадам болаш хул тІеха соцам, цхьаддаш тІахьожам лоаттабу из биеза кхоачашбара.

Иштта болх дика мІаштІехьбаьккха ховш я «Октябра 40 шу» яхача совхоза партийни организаци, кхыдараш.

Парте райкомо цхьаддаш йоакхо ю дІаяхо идеологически, политико-кхетама болх тоабара. Цу хьакъехьа толкам а беш херж балха дикагІйола формаш методаш.

Наьсарен района къахьегамхоша социалистически яхь лелаю КъилбаседХІирий АССР Пригородни района, Херсонски областа Чаплински района къахьегамхоща. Шерра дІа-юха йовзийт балха опыт. Тайп-тайпара делегацеш хул каст-каста вошал долча районашка. Цу гІулакхо гІо ду хьалхашка латта декхараш дикагІа кхоачашдара, юкъера вошарий доттагІал чІоагІдара.

Тахан, Октябра цІей доадеча укх дийнахьа, дерригача советски халкъо санна, Наьсарен района берригача къахьегамхоша а дег чура къобалъю вай хьамсарча парте арахьарен чурера политика, бІубенна дош ду вай мехка коммунизм хьалъеча керда толамаш даха, КПСС XXVI съезда сийленца накъадаха.

А. МЯКИЕВ,
КПСС Наьсарен райкома хьалхара секретарь.

I. НАЬСАРЕН ТАХАНЕ

Назрановски трикотажни фабрикаш кхерра еле йола а из нагахьа предприяти я ьына. Цига болх беча накъ дукхахбараш карарча пятилетка гІа цкъа къахьегама икъ дІабоалабаь нагахьа ба.

Фабрикан хьалхалаттарех я коммунист Магушева Хьаьфа керте латтача звеньевойн цхьа коллектив.

Хьалхарча сурта тІа: Магушева Хьаьфа, цун бригадахой Котиева Роза, Барахоева Хьава, Зангиева Марем.

* * *

Пятилетка кхоачашъеча тІехьарІа пачхьалкхенга дІаяхийтай 1500 тонн турпалаш охьай «Экажевский» совхоза Евлоев Хьаькбиккар керте латтача воаргІа лелоча звено. Хь. Евлоев — коммунист, керте Совета депутат, парте района члена, Къахьегама ЦІеча Байракхан «Знак Почета» яхача ордена хьамар ва.

ШоллагІа сурта тІа: звеньевой Евлоев Хьаькбиккар.

* * *

КхоалагІа сурта тІа: дІабоалхлочоа хетадаь памятник — къонахо, къахьегама символ — латт «Электроинструмент» яхача завода хьалхашка.

З. БАТЧАЕВА
фоторепортаж.

БАРТ БОЛЧА БЕРКАТ А ХУЛ

Халкъий доттагІал — социалистически интернационализмана карагІдаьнна из сийлахь - доккха хІама, ленински къамий политика партен правительствен лергІа чакхъяхарах хьакхинар — шерра дІадовзийта гІерт тхо, идеологически балха дерригача средстваех пайда а эцаш, района предприятешка лелаеча интернациональни бувзамех доккха беркат доал планаши социалистически декхараши кхоачашдеча.

Района промышленни предприятей къахьегамхой плановни технико - экономически хьокхамех лоархІабаьа Іеш, тІаьйца социалистически декхараш дикка тІехкхоачаш а дьвд цар. Масала продукци мах бала яккхара ІІІ-ча квартала план 109 процент кхоачашъяьй, хІаьта 9 бетта план — 100,3 процент. Аллха ІІІ-ча кварталерча планал совгІа маьхала яьккхай 535 эзар сома маьха промышленни продукци. Хьокхамаш иштта лакхдара коллективашна шерра пайда эц социалистически яхь опытах, коммунизм хьалъяра лоархІамегІара метод из хиларех тарра. ХІаьта из болам къаьстта лоархІаме ба патриотически интернациональни кхетам балара. Цо гІо ду коллективашта юкъера бувзамаш чІоагІдара, социалистически яхь советски патриотизмах социалистически интернационализман маІан долаш хилийтара долла хІама ду партийни организацеша.

Тха района традиционни яхь лелаю Херсонски областа Ново - Воронцовски районаца. Оаха вІаши каст-каста дІа-хьа делегацеш ухийт, опыт дІа-хьа тел керда, толамагІа мел дар дІа-хьа а эцаш яхь лелаю цхьатара йолча тха предприятеша а ІІйшараш хилац яхье, кот доал халкъий доттагІала гІулакх, социалистически интернационализм, хІаьта цо а ший аргІанна новкъостал ду шинна а оагІон бояхим дегІабоалабара.

Социалистически яхьо чІоагІду къаьст-къаьстача болхлошта, инженерно - технически болхлошта юкъера бувзамаш, хІаьта цо бувзошача нхьачача гІо ду интернационализма принципаш сага кІоаргга дог тешадеш дола дош а хІара декхарча гІулакхчий норма а яь дІа оттаяра.

Интернациональни кхетам балара массе оагІорахьара болх бу массови информаце средстваша: «Знамя труда» яхача районни газето, моттигерча радиовещане. Районни газета оагІош тІа, моттигерча радиовещане передачашка кІезига араяьннаяц интернациональни доттагІалах статьяш, очеркаш, корреспонденцеш. Цкъа дийца ІиІйнадац «Путь к коммунизму» яхача, ЦІеча Эскара цІерагІча колхозий, «Ассинский» совхоза, «Сунжанефть» НГДУ коллективий вахарах, балхах, интернациональни доттагІалах. Ерригта материалаш укх тайпара рубрикаш а йолаш тийнай: «Тхо интернационалисташ да», «ДоттагІалах латт вай низ». Массови информаце средствашка критика кра гІа е яьннай къаьнача ІаьдалагІа лела гІертарий, шира замах юхедиса во гІулакхаш, кхыдола эйпе хІамаш хьаллоаттадерий - антиобщественни гІуланхашта духьала.

Бокха а массе оагІорахьара а болх бу юрта Советаша Нестеровски, Серноводски, Троицки станицашка, Галашка.

Интернациональни кхетам баларо йоккха моттиг дІалоац культура, просвещене учреждений балха тІа. Массе тайпара я цар балха форма. Цига еш лекцеш, юбеседаш, тематически сайренаш, диспуташ, хеттарийн жолийк сайрениш, кинофильмаш, динача нахаца, литератороща, яздархоща, тІема, къахьегама ветеранаща вІашагІкхетараш хул.

Из берригта болх чакхбоахаш хиларех чІоагІлу дукхача къамий викалех латтача коллективий доттагІал, цудухьа графикал хьалха кхоачашъю плановни заданеш.

Дукхача къамий викалех латта района бІарча коллектива яха ма йоагІара накъаяха кийчлуш я парте XXVI съезда. Масала, 1980 шера 14 октябре йоккха къахьегама котало яьккхай кхоача газ кийчъеча Къилбаседа - Кавказски контора къахьегамхоша. Цу дийнахьа кхоачашъяьй цо ший пятилетка, планагІа 5403,5 эзар тонн дІаяхьийта езача цо дІаяхийтай 5445,8 эзар тонн кхоача газ.

XXVI съезда иштта дикача хьокхамашца накъаболх Орджоникидзе цІерагІча колхоза къахьегамхой а (председатель ков. А. Ю. Оздоев, партокома секретарь ков. М. А. Даейтов). ПланагІа пачхьалкхенга 200 тонн дохка лаьрхІа хинна ялат 280 тонн дехкад, кхо эзар тоннана меттал йиъ эзар тонн еллай силос. Дикка тІехкхоачашъяьй ца кийчдара план. Дукхача колхозхоша хаьал хьалха кхоачашъяьй шийшоай пятилеткаш. Пхе шера планаш диъ шера кхоачашъяьй механизатораша Х. Х. Оздоева, М. В. Гапархоева, шофераша А. М. Гайтукиева, М. Н. Витиева.

Района партийни организацеша КПСС XXV съездал тІехьагІа баь болх зийнача а анализ яьчул а тІехьагІа гучадаьлар, цун решенеш КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева цига яь доклад парте ерригача идеологически карарча марксистско - ленински теоре актуальни проблемаш дІахо къоастаяра наькъаш сийрдадоахаш, советски наха коммунистически кхетам балара сийлахь-доккха гІулакх эргадоахаш тоадергдола хьадда средствашш хьахьокхаш йола, чакхдоахаргдолча гІулакхий низ бола программа санна тІаьйца хилар. Из кхоачашъе йолаеш, партийни комитеташа парте райкома пленумашка, активашка, партийни бюрой заседанешка дувцийта уттадаьд идеологически балла актуальнегІа, лоархІамегІа дола дешаш.

Укх шера август бутт боаш парте райкома пленуме дийцар «КПСС XXV съезда решенешка «Идеологически, политико - кхетама болх дІахо тоабарах» болча КПСС ЦК соцамга хьежжа бахача наха атеистически интернациональни кхетам балар» яха дош. ТІехь-тІехьа маІан хІоаргагІа долаш хул пропаганда идейно-теоретически боарам айбе, дикагІа дІатІехьаргйолаш дог тешадеш. иттлагІча пятилетка экономически социальни декхараш кхоачашдарца из кхы а айхагІа юаза гІертай идеологически наьраш хилар.

Иштта белгалдаккха лог доагІа Советски Эскаре гІулакх де болча нагахьа накъабахар, керда Іоадьача бераш, сег яр-яхара дездеш регистраци яр, ахьяраш санна йола керда советски обрядаши традицеши вай вахара юкъеяьхна хилар. Районе регистраци яьй 520 сег яр-яхара, царех еъеш белгалъяьккха 187 а бе-беча къамех болча викалий 61 а гаргало хилар.

Уйла къаьстта тІаерзае бевам бар са унахцІена советски дезал а хинна дІаяхача бе-беча къамий викалий хиннача гаргалонашта. Масехк масал доаладерга аз: З. Адуев — нохчо водитель, В. Адуева — эрсе, цар 5 бер да. М. Акиев — гІалгІа, М. Акиева — эрсе, 10 бер да. Мари сесаги — КалиматовгІар: сесаг кореянка мар — гІалгІа. Мари сесаги ВасильевгІар: сесаг — гІалгІа Хашагульгова, мар — цыган, 2 бер, и. кх. дІ.

Социалистически вахаре хьисапо дукхача дакъе тарга дигад советски наьха нравственни вахар, оамалаш, уйлаш. Къамах ший къаьстта башхало хьагуш хул быта культурен художественни вахарен меттаца.

Вакъдар аьлча, къоастадиза лиса дешаш тха хІанз а дукха да. КарагІдаьнна чутІа совцац тхо. Керда зиманеш, низаш Іоа а деш, тІатеІІа болх бергболаш бе идеологически фронта болхлой.

Т. ХАШАГУЛЬГОВА,
КПСС Сунженски района инструктор.

ЦХЬОАГІО ЙОЛЧА КОЛЛЕКТИВЕ

Парте XXVI съезда сийленна накъабахара яхье баьнача «Чеченингушводстрой» гІишлошъеча управлене ПМК-5 гІишлонхоша чІоагІа деган гІоздаьнна тІаьйцар КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума решенеш. Цу яхье хьинаре дакъа лоац дІа-юха лелача механизировании колонна во кулгалдеча отделочникий бригада. Цхьанкха бутт дІабахийтац оаха 150 процент план кхоачаш ца еш. Цудухьа вІаштІехьдаьлар тха иттлагІча пятилетка задани В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхачалехьа кхоачашъе. ХІанз оаха дакъа лоац Грозне Катаева цІерагІча посёлке 36 квартирой цхьоалагІча этаже гастрономи йола гІишло хьалъеча. Ер бутт бовлехьа из гІишло хьалъяь яккха езаш да тхо.

Пятилетка тІеххьара шу бернате да тха бригадана. Оаха толамца кхоачашъяьй отделочни балхаш дара шерІ план. Уж къахьегама толамаш бригада гІишлонхоша хетаду тахенарча Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дузача цІейна.

Йоккха йоацача тха коллективе цхьаккха болхло вац сменин норма дикка тІехкхоачаш ца еш. Царна юкъе а къаьстта дика къахьеган хиларца белгалбаьккха ба отделочникаш Товлаханова Гума, Эльмурзаева Манжа, Истомина Галина, кхыбараш.

Балха тІа яттув боалийташ хІамм да бригадера хІара отделочник шишша-кхоякха а кхы тІех а балха говзал йолаш хилар. Нагахьа сег вац тха коллективе штукатуро, маляра, плиточника е пакетчика говзал йоацаш. Цу гІулакхо новкъостал ду аккордно-премиальни системагІа гІишлонхоша эца алапи а преми а дукхагІа хилийта.

Керда толамаш дахь йиш хулийт социалистически яхь шерра йоаржаяро. Дукхача хана дена оаха яхь лелаю Каимова Манжи керте латтача отделочникий бригадаца. Тха шин коллективо хан-хана яхьа итогаш ю. Хьалхалаттараша дІайовзийт шоай балха опыти дикагІйола методаши. Нагахьа санна эшаш хуле гІо-новкъостал а ду.

Тха бригадерча отделочникаша балхаш дикен тІеххдикен дара чІоагІа йоакхо ю. Цудухьа отделочник балхашта юкъе брак йолаш цхьа моттиг нийсъяллийтац. ХІаьта хІара бетта дукха гІишлон материалаш кхою.

Цхьа дезал санна барт цхьоагІо йолаш къахьег тха бригадо. Уж барт болаш хилар дукххагІча даьнъе тийша да кулгалхо хиларах тарра сох а тха къахьегама ветеранех а. Из дика кхета а деш дукха кхетама болх бу оаха бригаде. Къахьегамен производственни дисциплина телхаеш моттигаш нийслац тха коллективе.

Къоначча болхлой чІоагІа йоакхо ю тха бригаде. Ахаш хІанза бац аьнна бараш хьехамаш ба бригадера гІишлонхой. Ав гІишлошъеча къахьега шийтта шу дизад, царех бархІ шера бригадир йолаш болх беш я со. Цу шерашка йоккха опыт Іоаьй аз. Из дог раьза а долаш дІалу аз керда балха баьхкача гІишлонхошта. Аз балхах кхета а баь, хІанз хьинаре къахьегаш бола гІишлонхой ба бригаде. Царех я Тасуева Роза, Оздамирова Тамара, кхыбараш. Коллективерча къахьегама ветераний хьохамел эшашагІа дац цар толамаш а. Царех доккхал ду аз.

С. СЕЛИМСУЛТАНОВА,
«Чеченингушводстрой» гІишлошъеча управлене ПМК-5 отделочникий бригадир.

Хила йоагІаш хинна Октябрьски революци

63 шу хьалха дуне оагадаьча событе — Россе хоттьалиннача социалистически революце — хьайийллар адамлен историе керда оагІув. Цу революце шийна яь влияни цІ хоалуш бола мохк хинна бац. Цун дунен халкъашта юкъера лоархІам боккха хилар баь цІ дича боалаш бац кхьметтел буржуазни Іилманхой а. Иштта американски социальни теоре профессора Элвин Гоулднера аьду: «Дунен историе чухь хиннадац наьха вахаре а социальни системашка а сел лоацца хана цу тайпара кІоарга хувцамаш. Из хиннай уникальни событи, хІаьта вай хІанз а гІехьа цун центре а да... Дерригача дунен тІа хоалуш долча цу политически лаьтта агара историческ эпицентр хиннай большевикаша Россе Іаьдал бе доллар».

МалагІча бахьанагІа хилар, дунен историе лелама сел Іаьткъа Октябрьски революци? Из дош тахан а тІехьа теркам тІаувзаш да мугІарерча наьха санна, иштта Іилманхой - обществоведий а. ХІаьта вай деношка а латташ я Октябрьски революци е цхьаккха бахьан а доацаш йола явлени, е кхоачам боллаш эшаш дола объективни хьалаш а долаш хинна хІама да яхача темах йола ира дискуссеш.

Сийлахь-боккха Октябрьски хьабаьнна моттиг а цун бахьанаш а боккъонца Іилман ларда тІа, марксисташа кхетадеча тайпара кхетаде ца ловш бараша сов дукха шашоай тайпара доводаш кхувл. Дувц, масала, Октябрьски революци историе закономерни йоацаш аномали хинна йола яхаш. Кхы моттигаш я революце толам баккхара бахьан В. И. Ленин событеш гениально «манипуляци» е ховш хинна хиларах лаьттад ала гІерташ. КІезига бац Октябрьски революце бахьан специфически эрсий хьалех латт ала гІерташ бола историкаши социологаши.

Цкъабакъда, истина латт Октябрьски революци социально - экономически, политически, чура, дунен халкъанта юкъера дукха объективни хьалаш цхьана нийсдалар бахьан долаш хинна закономерни явлени хинна хиларах. Цул хьалхагІа хиннай Россе Іалаьмате йоккхий социальни потрясенеш, царна шиъ буржуазно - демократически революци а.

МоллагІа социальни революци хьахул эксплуататорски общества классови вІашдухьаленаш ира оттар бахьан долаш. Цу тайпара йола вІашдухьаленаш Сийлахь-боккха Октябрь наІартІа хьатІаэттача хана Іалаьмате ира нийсъеннаяр Россе. Къаьнача, буржуазно - помещичьи Россех бахьан доацаш алацар дунен капитализма вІашдухьаленех шод хинна моттиг а цун эІанара эггара мелагІа йола чІуг а я аьле. Из чІуг яр 1917 шера цІи хезача деношка хоадаьр.

Карл Маркса историе локомотив ба оалаш хиннад революцеех. Цар хьоабу Іалаьмате дукха нах, низа бола чинг хул кердача социальни низашта. ДІарчача исторически замашка хувцалургбоацаш хоадам бу общества дегІаахара лостама. ХьалхагІа хиннача революцеех цхьанне а цаьча тайпара воздействи яьй Сийлахь - боккхача Октябро исторически процесс сихъяра. Из яр дунен масштабера революци. Цо хьагойтар адамле, ший прогрессивни роль кхоача а яь, реакционни низ а хинна дІаэттача капитализмагара, кердача В. И. Ленина дешашца аьлча, цІаккха а йа хинача тайпара йоккхий дегІаахара торонаш яьча социалистически общества стройга яла еза ха хьатІакхаьча хилар.

Социализм ца езаш болча наха дукхаза дувц, Октябрьски революци хила бокъо а йоацаш хинна я, хІана аьлча социалистически революци хьалхагІа эггара чІоагІагІа доаьхача капиталистически мехкашка хила еза яьхача «Маркса лайрххІеча» тайпара хиннаяц из яхаш. ХІаьта Росси, йоах цар, тІехьабиса а социализм хьалъе йолас ха йоацаш а мохк бар.

Шеко йоацаш хийса да, Росси эггара чІоагІагІа дегІадьхача капиталистически мехкашта юкъе хинна ца хилар. Из хиннаб юкъерча боарамЕ дегІабена капиталистически мохк. Цкъабакъда, цун ший тайпара йола башхало яр тІехьабисача юрта боахама уллув цун нердагІе йола машини индустрии йоккхийчех эггара йоккхагІчех капиталистически предприятешка концентраци яь йола хІанзарча хаьара промышленни пролетариати хилар. Кхоачам ба болхлой концентраце боврамга диллача Росси дунен тІа хьалхарча моттиге латташ хиннай аьлча. Даькъазабаьнначи ахархой миллионаш йола массаш шийна тІехьа лаьтта Российски болхлой класс яр революце тешаме ударни, цу тІа а хьалхе лелаю низ.

Болхлой класса керте латтар къоасаме декхараш къаьгга гуш а кхерам яхар фуд ца ховш къахьегамхой уж декхареш кхоачашдара вІаштІехьбоахаш а хинна ший дерригача гІулакхашка дилача революционни хинна большевикий парти. Октябрьски революце толам баккхара йола Іалаьмате лоархІаме фактор яр иштта, из хулача хана йолаш яр кердача пачхьалкхен Іаьдала кийча аппарат — халкъа массай творчества хьаяь болхлой, салтий, ахархой депутатий Советаш. Цу тайпара аппарат йоацаш Іаьдал бе соцалургдацар болхлой классага.

Общественни дегІаахаре берригача лелаьмо кхетадайтар къахьегамхой шеррача массашна социалистически революци хиланза яргйоацаш хилар. Капиталисташех помещикашех лоаттабаьча гІаьра хи хьисаперча империалистически тІемо дукъанаш а ца хезача бесса толлар вецта а хала хинна болхлойн ахархойн хьалаш. Цар дІадехар из тІом соцабелга, халкъа цІийцеи цуьна хало тІалоаттаярцеи Іалаьмате доккхий пайдаш чукхухьача йоккхача буржуазена дирст багайоллари феодально - крепостнически замах юхедиса сий доаца гІулакх дола помещикий йоккхий поместьяш дІаяхари.

Этта хинна объективни хьал дар социализмага болача новкъа мара. Хьалха доало гІаваш дугахьа доахаш

ТЕШАМЕ ГIА БОАХАШ

КПСС ЦК Октябрьски (1980 ш.) Пленума соцам дег тIара къобалбеш тIа а из1ца бIарчача пятилетке а укх шера а хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдар духьа социалистически яхь а йоаржаяь къахьегаш ба тха «Шалинский» совхозе къахьегамхой. Пачхьалкхенга дулх доахара пятилетка план диъ шераи ах шеран кхоачашйир тха коллективо. Шу чакхдоалаш пачхьалкхенга пхе шера планал совгIа дохкаргда йиъ а зорхI бIаь тони дулх, пхи эзар тони ялат.

Геттара дика къахьегаш хьабоагIа укх пятилетке тха шекара свеклаш кхееран. Иштта, пхе шера план 35 эзар тони йолаш хIаьнале 73 эзар тони шекара свеклаш дIаенвай цар Даьхенна; ши пятилетка кхоачаш я еш.

Хадданза къовсам лоаттабир совхоза коллективо юртбоахама продукци яннкарга дIадодар ма хулла лохде, хьувкъам алсамбаккха, хьайбашта дукхагIа дулх тIанхетийта гIерташ. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар пятилетка планал совгIа 1770 эзар сома пайда бе. Уж толамаш дахара доккха ховкъостал дир хьайбаш лелаеураша Тойташиров Iале, Королев Ивана, Лощинин Леонида, Лелин Ивана; шекара свеклаш лелаераша: Энгласова Совхунта, Исаева Хьавас, Бачаева Мелижас; кхаш лелаераша Агаев Вахида, Мусаев Сайпе, Абдулаев Саламус.

Царех цхьабарех къаьстта дувца доагIа. Масала, Тойтеширов Iали. Лоамашка ше лeладаь шиъ-ах бIаь божан цIадоаладаьд цо укх деношка. Эзача гучадаьлар план 500 йолаш дийнахьек буси хIаранена юкъера лаьрхIача 800 грами дулх тIанхетийташ цо хьайбаш лeладаьлга.

Шекара свеклаш лелаечарна юкъе къаьстта белгалъяккха йоагIа Къахьегама Шеча Вайракха шин ордена кавалер, коммунист Энгласова Совхунт. ИйслагIча пятилетке цхьа шу дIалахийтадац цо хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 600 центнер совгIа шекара свеклаш чу ца ацаш. ХIанз из шийттлагIча пятилетка чотах къахьегаш я. Дика къахьегамхо хилара совгIа доккха дакъа лоац цо общественни балхаца а. КПСС Шалински райкома, совхоза партокома член йолча цо доккха ховкъостал ду боахама кулгалхошта нака юкъера болх вIаштIехьбаккха, хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашде къахьегамхой уйла тIаяхийта.

Иштта оасаре къахьегаш хьавоагIа пятилетка шерашка механизатор Абдулаев Саламу а. Масала, укх шера района комбайнераштa юкъе хьалхара моттиг а йоаккхаш норма 330 тони йолаш 859 тони ялат чудерзадир цо. Из толам баккхарах аргIа йоацаш «Жигули» яхе машин эца бокъо еннай цунна.

Хадданза тха боахаме болх беш юкъера лаьрхIача ялх бIаь саг ва. Лахе цIераш яьхараш а болаш царех 148 саго пятилетка планаш диъ шера кхоачашъяьй, хIаьта кхойтта саг цхьаIтталагIча пятилетка кхоалагIча шера чотах болх беш ва.

Наха ишта оасаре болх бе карагIдоал цар къахьегама хьалаш вIаштIехьдахара совхоза кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша хадданза йоанхо еш хиларах.

Масала, йокъал лаьттар укх шера. ДукхагIъяраш хий ца дехкача лаьтта а йолаш 4,5 бIаь гектара тIа дIайийна хинна шекара свеклаш гуш латташе а йовш яр. Фу дергда ца ховш корзагIбаьнна бар уж кхееш бола гектарникаш. Довш латтар цар бIаьла-тш дениз хьийга къа! Партийни организаци, администраци оарцагIа ьылар цу гIуланха. Ялх километр дIаьха турбаш а ехка насосаца хьатIа а доаладаь хий техар шекара свеклай кхашка. Дика хилар хьувкъам я.

«ЙоагIа йоакко ю тха боахаме бехктокхам кхетабеш, шоай болх дика ховш бола болхлой хьакаржара я уж бехктокхамеча йолча участкашка дIанийсбара а.

ХIара шера дукха хIама ца эшаш пхи бIаь кхалсаг хул тха боахаме шекара свеклаш кхееш. Хьувкъам чуйиначул тIехьагIа балхара дIабовл уж. Царна юкъера къахьегама тIера, халонех ца кхераш, шоашта нах тIехьабаха ховш бараш хьа а къоастабийя звеношта кулгалде оттабу оаха. Иштта звеношта мерте оттабир: Энгласова Совхунт, Исаева Хьава, Бачаева Мелижа.

Доккха ховкъостал ду совхоза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша наха беча балха тIахьожам лоаттабеш а цар балхацара моральни материальни бегам совбоаккхаш а.

Тхьаь цаI саг юкъе а волаш халкъа тIахьожама комитет я боахаме вIашагIъелла. Хьувкъам чуберзабеча хана из лорабар, цIена чуцийтар духьа ялх рейд йир халкъа тIахьожамхоша укх шера дукха кхоачамбоацараш дIа а доахаш.

Наха юкъе йоаржаеча социалистически яхьа хан-ханнахьа итогаш ю. ДикагIбараш белгалбоах ахчан совгIаташца, цар сийна арахец «Къахьегама листокаш», контора хьалхашка цIа бейрахх айю, и кх. дI.

КарагIдаьначох кхоачамбиь Iе дага яц тха коллектив. КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета йиъалагIча сессе решенешта жоп а луш тIадоагIача шера кхы а дикагIа толамаш дахара хIаттзе тешаме лард йолла хьожаргда.

Цунца цхьана, тха бехк боацаш нийсденна цхьацца кхоачамбоацараш а да оасаре болх бе тIехь-тIайоагIача хана тхона геттара йоккха новкъарло ергйолаш.

Хьайбаш лeладелга промышленни ларда тIа дикка гIерташ къахьег оаха тIехьарча хана.

«Боахамашта юкъерча кооперацеи агропромышленни интеграцеи ларда тIа дIахо йодача хана юртбоахама производствена шорра специализаций концентрация кхаъ хьакъехьара болча КПСС ЦК соцамга хьежна вай мехка кхыча моттигашка санна, промышленни хьисапе йола комплексно-механизированни предприятеш хьае йоладьй вай республика дукхача колхозашкеи совхозашкеи. Кхо эзар бежана моттел итт эзар кхаба йиш хургйолаш реконструкци еш я тха боахама хьайбей комплекса а. Цхьабакъда, 1975 шера дIаболабаь из болх чакхбаккха сихлуш бац «Чечингсельстрой» треста ПМК-557 кулгалхой. ПланагIа 1978 шера эксплуатеце дIаяла езаш хинна комплекс хIана а реконструкци яь яланза латт. Ловмашнара цIадбаладаь тхоай дираши дIахо дорстадара колхозашкара, совхозашкара, бахеча нахагара планагIа хьанийде делаpашн Iай дIаоттаде лаьрхIадар оаха цу комплексе. ХIанз укх сахьате цунах гIулакх хургдолаш дац. Ерригa торонаш оарцагIа и яьха лоацача хана комплекс эксплуатаце дIаялара ПМК-а кулгалхой, болхлой тоха ца лой массехк бIаь тони дулх дусаргда хьа а ца доаккхаш.

Тахан, вай мехка дерригача халкъо Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 63 шу далара цIей шоашта карагIдаьначох доккхал деш, ер пергIатта дозде йиш йолаш ба тха совхоза къахьегамхой. Укх цIейна санна вай мехкарча нахе деза долча кхыча деношта а хIанз санна толамца цакъадахар духьа низ дIахкоачар дергда тIехьа тIайоагIача хана а.

Б. АНАЕВ,
«Шалинский» совхоза директор.

Ленински парте хьалхашка оттадаь декхараш кердагIа чакхдаха лаьрхIа а болаш тулбелар хьайъа виналаш иттазлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета йиъалагIча сессе. Иштта МагIалбикa къахьегамхоша херна со а вар цун балхаца дакъа лоацаш.

Массаьа а шийта тайпара Iимерза йолча Москвас безаме тIанийцар тхо. Нах дегаш гIоздаьнна болаш, торжественни хьале бора сессе болх. Сессе балха творчески хьинар къаьстта чIоагIа айдир, цул хьалххагIа КПСС ЦК Пленум хилараха цига КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева дIаьхха къамьал дарахи баьча хоамо. Цига Л. И. Брежнева аьннад: «ХIара пятилетно хьабу шийтурпалаш. Ишта йоацаш яц карараяр я. Кастта ергья вай цун бухсоццаш йола итогаш. ДикагIчарех дикагIчарка, ше-

Дегаш гIоздаьнна

из йоацаш, Даьхе доккхий совгIаташ лургда. Вай Даьхе тоалийтара Iалаьмате дукха хIамаш даьча хьалха даттача коллективашка, города а юрта а берригача къахьегамхошка даькъала бувцаш дош ала, дег тIара баркал ала массе а баьхан долаш я тахан а тIехьа КПСС ЦК Пленум».

Уж дешаш Iодешаш хет мел кIоарга маIан долаш мел дукхача къахьегамхошта доагIаш даьхк уж аьнна. Юкъарчал доацаш тха УВР къахьегамхошта а доагIа уж.

МагIалбика УВР къахьегамхошта хьалхашка латта чоалханен бехктокхамен декхар — республика мехкдаьттаиндустри дегIаяра керттера перспективаш йолаш долча туха кIалхарча юрски тIоанашка дукха мехкдаьтта доалаяьга дIахьенхар. Не декхар кхоачашдера болх беш бурув деттача 13 бригадах 8 я УВР-е.

Пхе шера план август беттa кхоачашъяьй МагIалбикерча бурувдеттарий коллективо. Болам баржаб къахьегамца коммунистически гIулакх лелара тIехьа. Укх шера «Коммунистически къахьегама коллектив» яха цIи енна а чIоагIъяь а 8 бригада я, хIаьта на цIи якхар духьа къовсам лоаттабу 8 бригадо. «Коммунистически къахьегама ударник» яха сий дола цIи лелаеш 415 болхло, ИТР, гIуланхера саг вв. 500 саго къовсам лоаттабу из цIи лелае бокъо яккхар духьа. Хьалхалатараштa юкъе ба: бурувдеттараш В. А. Абозин, Г. И. Резников, бурувдеттарий гIончаш М. Дзейтов, Б. Савицкий, бурофон начальник Галаев Iабла, ПТО начальник И. В. Яченко, къона коммунисташ бурувдеттарий гIончаш Р. Чергизов, Ю. Макаров, ПЭО начальни Л. Я. Келигова, дукха кхыбараш.

Дукха ха йоацаш хиннача отчетно-хоржамий партийни собрание УВР коммунисташа дийцар шоаш баьча балхах, дIахорча перспективех, балха тIерча кхоачамбоацарех. Къаьстта белгадаьхар собрание аварх йоацаш скважинаш яхарах дола доша. Из-м кхетадеш а да. Районе яра латт мехкдаьттаца тхоаш фу даь [алашдергдар-хьог] яха доша. Туха кIалхарча юрана тохнам беш да тхо. ЛоархIаме декхар латт тха коллективана хьалхашка — туха кIалхарча юре мехкдаьтта хиларах жоп лулга. Цу гIулакха кхаьчий тхога ВУ-200 яха керде 5 установка.

УБР коллективa карагIдаьнна дукха да дика гIуллакхаш, къахьегама коталохаш. Цхьабакъда, цунца цхьана кхоачамбоацараш а дац тха кIезига, къахьегамеи производственни дисциплине телхар бахьан долаш аварeш, брак хул балха тIа. Уж оаха къайлахлахьац. Ерригача балха ханах организационни гIулакхашта сайца латташ дукха ха йоаю. Цун бахьан да къахьегама овсарлеи дикали хакхъяра, производственни заданеш тешаме кхоачашъяра пайда эцанза диса чура кхоачамаш лаха къахьегамхой оарцагIбахара йолча ерригача торонех УВР партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, кулгалхоша пайда ца эцар. 5 эзар метр совгIа кIоарга бурув деттача бригадай чIоагIа бурош дац. Механически бурув тохача хана 8—10 сахьатаи дукхагIа дахац бурош, из бахьан долаш дукха ха йоаю спускоподъемни операцешта а кхыча ремонтни балхашта а.

Уж дешаш къоастадаре чIоагIа новкъостал еш МагIалбикерча бурувдеттарашта из де декхарийла йолча «Грознефть» объединене службашкара. Iилман организацешкара, партийни, советски организашкара.

Бурувдеттараштa хьалхашка латтааш уж ерригa хилоаш яле а, оаха дикаа кхоачашдергда тхоашта хьалхашка латта декхараш, даха ма доагIара накъагIоргда Коммунистически парте XXVI съезда.

А. АРСАНАКОВ,
Малгобекски УВР бурувдеттачун гIонча, СССР Лакхехьарча Совета депутат.

ДАЬЧОХ КХОАЧАМБЕРГБАЦ

Геттара дика къахьегаш хьайоагIа укх шера тха «Урожайный» яхача совхоза коллектив. Масала, пачхьалкхенна баьцдаараш дIадалара пхе шера план укх шера пхелагIча сентябре кхоачашйир, цул тIехьагIа мах беча организацешка, консервни заводе дIадахьийтад ши эзари ихо бIаьи тонна баьцдаараш, уж хIанз а дIалуш да пачхьалкхенна.

Из толам баккха доккха новкъостал даьд совхоза яьржача яхье хьалха йолча тха бригада коллективо. Баьцдаараш кхедарах дохарен итталагIча пятилетка план совгIа кхоачашйир оаха, хIаьта укх шера пачхьалкхенна дIаденнад планал совгIа 800 а йолаш 2380 тони баьцдаараш.

Тха коллектива доахача толамий цхьанна къайле яц. Агротехника бокъонаш дIадехача тайпара Iуна ду баьцдаараша.

Доккха гIуллакх ду нахаа балхацара безам совбаккхара чакхйоахача мероприятеша а. Яхь хьалхалаттачар сийна къахьегама листокаш язъю, балха нормаш тIехкхечашъеш къахьегачарна ахчан совгIаташ лу. Цу тайпара совгIаташ кхачан йолаш Ойсаевгlар Белханиеи Хамсатан, Мамидова Маккийна, Хажмурадова Аьсата, Зелимханова Жовзана ца луш укх шера цхьа бутт дIабахабац. Белгалдаккха доагIа, Ойсаева Хамсат НохчIи-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат хилар.

Дега бокъла тоам хулеш тIенйцер тха бригада коллектива КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленуме соцамаш. Сийлахь йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизарга дола КПСС ЦК ТIаьхьехамаш. Цу материалашта жоп луш шоай низ дIакховчар деш къахьегаш ба хIана бригада болхлой тIадоагIача шера чуэцаргболча хьувкъама ма хулла тешамегIа хургйолаш лард йоллеи КПСС XXVI съезда ма могга дикагIча хьокхамашца накъабехеи гIерташ. ХIаьта хьалхашка уттаду декхараш тха бригада коллектив хьалха санна тIехьа тIайоагIача хана а толамца кхоачашдергхилараx шек вац со.

I. КУРАЕВ,
Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза бригадир.

---

2. НАЬСАРЕН ТАХАНЕ

Карарех пятилеткагIа ... хIадамо тIехьаьча продукце динал дакъьай «Электроинструмент» яхача заводо коллективо. ТIехьарча хана заводо арахецача шиъ продукцена — СО-5а, СО-12а яхача краскораспылителий бакъота пачхьалкхен дикала Знак еннай.

[illegible] кхоачашъю балха нормаш.

Хьалхарча сурта тIа: сборщиций бригадир Камурзиева Амината, комплектовщица Баркинхоева Либхан.

Заводо коллективо доахача толамех дикка доккха дакъа довл Камурзиева Амината кулгалдеча хьалхалаттача сборщиций бригада а.

* * *

Дукха хана дена «Назрановский» совхозе болх беш ва хIара кхаш лелаеча тракторни бригада бригадир вола Зязиков Уруслан. Вохл дика бераш цуна ва Къахьегама Шоча Вайрахха орден, шоза котало яьнхай социалистически яхье, къахьегамхой депутатий Назрановски районни Совета депутат ва.

ШоллагIча сурта тIа, кхаш лелаеча тракторни бригада бригадир Зязиков Уруслан.

* * *

Шийна тIадилла гIуланх дика чакхдоаккхаш, цIена къахьегаш ва «40 лет Октября» яхача совхоза токарь Юсупов Iаддарахьман. Дукха веза из совхоза механически мастерске болх бераштa, механизатораштa, цун сий ду, из лоархI. Iаддарахьмана кулгаша бергбоацаш болх совхозе бац, оал цунах. Трактора, комбайне цо яь оатхал заводо арахийцачул эсалагIа хилац. Нахана Iимерза, безама ва из.

КхоалагIча сурта тIа: токарь Юсупов Iаддарахьман.

З. ВАТЧАЕВА фоторепортаж.

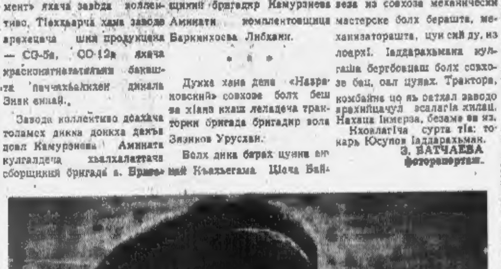

Доазол дехьара

«ВАЙ БIАЬШЕРЕН ЭГГАРА ЙОККХАГI А СИЙЛАХЬ А ЙОЛА СОБЫТИ»

Тронда Хегнех дийцад сона сай доттагIаша, «Норвегия — СССР» яхача обществерча норвожцаша. Тронда Хегне деэткъе шийтта шу даьннад. Образованега диллача филолог ва. Из студент хинна къона шераш Россе революционни событаш хиннача шерашца нийсденнад. Массехк шера керте лаьттар из Норвеге студенчески союза. Ставангере социал-демократически газета редактор хиннав, дунен шоллагIа тIом хиннача хана Дукъален боламе дакъа лаьцад, фашистски концлагере чуваьллав. 1950 шера денз 1965 шерага кхаччалца социал-демократически партегара Норвеге парламент член а, хIаьта иштта Къулбасседен совета член а ва. Шолла норвежски делегацеца а волаш ООН Генеральни Ассамблея балха юкъе дакъа лаьцад.

Цу сага творчески торонашта тешал ду хIара шера Норвеге арадувлача мехка эггара дукхагIа бовзача наьха биографеш тIайолча «Мала ва малав?» яхача справочнико. Цун тайпан цIера кIал — цо норвежски меттала яьха Максим Горьке, Илья Эренбурга, кхыча советски писателий произведенеш а юкъейоагIаш йолча литературни политически публикацей йIаьхха перечень я.

Хегнийн сои вIашагIкхийтар дага а доацаш. Ослерча Тронджеймсвейин тIарча цIен ворхIлагIча этажа тIарча «Норвегия — СССР» яхача общества активисташ сарахье каст-каста вIашагIбеттaлуча кафе дагIаш. Со советски корреспондент волга хайча, Тронд Хегна гIадвахар, хIаьта тха шиннe къамаьл а хилар норвежски а советски а литературех.

Фуд советски литератураца цунна эггара самъердамегIа хетар аьнна аз даьча хаттара, вIалла уйла а ца еш жоп делар Тронд Хегне — социалистически революце тема, аьнна. «Вай бIаьшерене хинна цаI мара йоаца бокъонца сийлахь-йоккха событи я Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци, — аьлар цо.

ШоллагIча лоархIаме йола событи хет сона дунен шоллагIа тIом болаш советски халкъо гитлеровски фашизм эшаяр, цо гIулакхо дунен событей лелама яь влияни ца йийцача а. Хьаэцаргда вай советски халкъа карагIдаьнна Уралал дехьарча цхьанинка а хIама ца хиннача йоссача моттиге немецничарел дикагIа йола танкаш арахийцача советски халкъо даь турпала гIулакх.

Джон Рида яздаьд шийнина книжка тIа «Дуне оагадаьча итт денах», амма цар хIанз а эгаду из. Октябрьски революце низ бола влиянни ховлуш я ерригача континенташ тIа».

Виктор ВАРЕНОВ,
АПН соб. корр.

Осло.

ДОТТАГIАЛА ЦIЕЙ

ХIара шера Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце цIей долча дийнахьа — 7 ноябре ЧССР болалу чехословацко-советски доттагIала бутт. Укх шера укх тайпарча лозунгагIа чакхбоал из: «Советски Союзацара доханргдоаца доттагIали массе а оагIорахьа цхьана гIуланкхаш леладари — вай социалистически общество машаре детIаахара залог».

ДоттагIала бетта хургъя чехословацко-советски доттагIала Союзо чакхйоахаргйола дукха мероприятеш.

Дукхача городашке хургъя советски книжка дохнара-выставнаш. Цу хана чакхъяргья дукха конкурсаши викторинаши, уж я, масала, укх тайпара: «Фу хов хьона Советски Союзах», «ДоттагIала мелодеш», «СССР берийн кагирхойн бIаргашца хьежача», кхыяраш.

Чехословацко-советски доттагIала хIаллара бутт чакхбоал В. И. Ленин ваь 110 шу дузача, Советски Эскаро Чехословаки мукъаьяьккха 35 шу дузача. СССР-аи ЧССР-аи юкъе доттагIалах, цхьана гIулакхаш леладарах, вIашин тIо дарах дола Договор даь 10 шу дузача шера. Уж ерригa [illegible] хIанз чакхйоахача мероприятешта.

Амма, хетаргахьа, эггара лоархIамегIа дар де из бутт чакхбоаккхача юкъе ерригача Чехословаке советски культура Деноаш чакхдаргхилар. Уж хургда ер шу доладенначa хана СССР, ЧССР культура Деноаш хиларца дувзаденна. ХIанз советски культура деятелаша — хIаьта уж боагIаргба 700 саг гаргга — хьагойтаргья чехословацки общественноста шоай говзал.

Братиславе а республика кхыча городашка а лоазаргба Малковске театра артисташ. Советски балет хьагойтаргья Кирова цIерагIча Ленинградски театро. Концерташ лургда Московски филармоне симфонически оркестрои иллеш оалача Пугачева Алласи. Цу деношка чакхъяргья советски фильмай фестиваль а.

Хьалхе дIанхача шерашка а санна, чехословацко-советски доттагIала беттах шин халкъа доттагIала сийрде цIей хургда.

Олег СПИРИН,
АПН соб. корр.

Братислава.

маре дIахьалхашкахьа дака йиш йоацаш. Большевистски парте лозунгаша, цо хьалхашка оттаьча мохк революционно эргабаккхара хьаьдеча программа чулоацам бар миллионаш болча къахьегамхошта дагалаьттараш. Цунах латтар большевикий толамий бахьанаш. Уж керте эттар къаьнача муръешача строй на духьаларча къовсама, бокъонца йолча халкъа революцена гIайттача къахьегамхошта. Цудухьа чакхдаьлар Советски Iаьдал Октябрьски переворот хинначул тIехьагIарча хьалхарча бетташкахье а триумфальни маршагIа Iалаьмате бокхача мехке гIолла.

Революцена халкъа дегаш урвоттадаьр а революце баьчча а хиннача В. И. Ленинах дийцача, цун лоархIам бокъаалдар аьлча, дуешилга йоацаш бокхе бар. Амма цу лоархIамех дувца йиш яц болхлой классе ахархойн бохамах, В. И. Ленина хьа а яь классови тIемашта кийчъяьхха большевикий, коммунистий партех из хьа а къоастабаь. Къахьегамхой революционни творчествах тешаро, классай болам къаьгга гуш хиларо, цар овлангара хьашташ кхетадаро, общественни процессий бокъонца бола чулоацам бовзаро йиш хилийтар В. И. Ленина миллионаши миллионаши болча къахьегача наьха дегаш революционни гIулакхашта урвоттаде.

Из ишта дале а, В. И. Ленини цаьа дийца Iийнавац Октябра ротапон объективни хьалех. ХIаьта нагахьа санна объективни предпосылкаш йолаш яле, нагахьа санна шоай партена чухь вIашагIкхийтта, берригача къахьегамхошеи эксплуатацена кIаллаттарашеи хьинаре хьаллоацаш хилча пачхьалкхен Iаьдал шоай бе доллеи цунах халкъа гIулакхa пайда эцеи кийча бола хьалха латте болхлой бале, дунен тIа корергбац нерда. социалистически вахар хьадара гIулакх юхатоха могаргдола низ.

Советски мохк дегIанхача ерригача дIахо йодача хано хьаьдда хьагойтар ленински идеяш нийса хилар. Адамлен дикагIа болча наха дагалаьтта хIама хинна социализм бокъонца йолаш йола общественни строй а хинна дIаэттай. Социализма байракха кIал дегIаухаш да хIанз Европа, Азе, Латински Америка, Африка дукхха мехкаш.

Октябрьски революци сийлахь-йоккхо хилар латт машара а машар боадача новкъа хинна революционни скачок мара кхы наькъаш дац социализмага долхаш яха марксистски Iилма вывод нийса хилар цо бокъонца хьахьокхарах. Духхьал пачхьалкхен Iаьдал, эксплуататорски класси бера хьа а даьккха болхлой классей кхыча къахьегамхойн бе гIоала IалашдеІ йолча социалистически революце мара хьабеллац бокъонца бола социализмага бода никъ. Цу тайпара кхета еза Октябрьски революце керттера белгалонаш моттигера, къаман-башхалонашца бувзабенна, дух хьал эрсий лоархIам болаш хинна ца Iеш, дунен халкъашта юкъера лоархIам болаш хиларах йола В. И. Ленина замечани.

Октябрьски революце дерригача мехкашта воздейства яь хилар духьала дакка хIама доацаш да. Амма не дац социалистически революци лаьттача хана Россе мел хинна хIама моллагIча кхыча мехко механически копировать де йиш йолац е де дезаш да яхилга. Цу тайпара копировани е йиш яц эггара хьалха хIара цу тайпара йола исторически моттиг нийсъеннача хана цу е вокх мехкарча социалистически революце толам классови а политически а низой хьаьдача соотношенех, хIаьта иштта цун дунен халкъашта юкъе лелача гIулакхех тийша хулаш хиларагIа. Дерригa къамаш социализмига кхоачаргда, белгалдаьхад В. И. Ленинa, амма кхоачаргдац дерригaш а цхьан бесса, хIаране шийн хIама юкъехьоргда демократе цу е вокх формашта, общественни вахара тайп-тайпарта оагIошта, социалистически хувцамаш дара цу е вокх темпа.

Октябрьски революце опыто бакъдаьд социализма толам революционни процесса юкъара закономерносташ цу е вокх мехка историческа къаман, кхыйола индивидуальни башхалонаши нийса цхьана таръярах тийша ба яхаш дола марксистско-ленински истина. Цу хьакъехьа лаьрхIача, революци мишта «е еза», моллагIча мехка къаман хьашташи дерригача мехкий болхлой класса интернациональни декхараши органически вIаши тарданза хIана даргдац яха дешаш кхетадара йола йIаьхий материал еннай Сийлахь-боккхача Октябра урокаша.

Сийлахь-боккхача Октябро дукхаьашка биллаб социализмага бода боккха никъ. ХIаьта цунах латт цун цIаккха а бовргбоаца лоархIам.

Стенан ТИТОРЕНКО,
исторически Iилмай доктор.

(АПН).

Советий Іаьдал бахьан...

Гуйра. Ди тIехьагIа дукхагIа Iолег гаьнаш тIара Iаждагlденна гIа. Бакъда, хIана а шелал эттанц, сийрда хьежача маьлке къег гиагий мазаш, цхьа маза тIабнжар ЖIовбаьтара цIацкъамаш тIа. Кое цхьа хIама деш воалл. лар из. «Шин ханнахьа кхаьчар ер а, — аьлар цо шин дагахьа. — Кхы цхьаькха а шу дIадаьлар, — маза дIабьнкхар цо. — Дезткъа шерал тIехваьннав. Вийн воIа Iалнхана саг йоагIа ди тIакхаччалца ваьхав.

Цу дийнахьа цхьан тиъаь шера къонвелча сайна вар ЖIовбаьтар. Хоза барзкъаш дийхадар. Цхьацца хIамакх кулгаш детташ хьожаш бийса яххалца лийнивале а. кIаьдлацар из. «Хьаьший бехк ма хилийташ» — оалар цо гIулакх деш болча кхалнашта.

Юхе гIолла-сихха тIехьаьльнача шин зIамагIа йолча нескийга Людайга а хьежа, «Дика саг я. ШоллагIа ди да из хьыншашта гIулакх деш лела. Цхьа Iохайна салеIадац цо. Дийша я, библиотека заведующи я. Нус ишта хийа ээнлга хов, Эрсе я. Фуд хилча. Сох йаш бал » — ишта уйлаш йора цо.

КIеззига сиреIар ЖIовбаьтара, Iоня херяи Iо а дилла. Цхьа ха а яьнкха, коа наIарга вахар из. Шоай улицагIарча цIеношта бIарт тIаэттар цун. Дика даь да цIенош, телевизионни антенаш агIа цар тIа. Гонахьера карташ кирпичнех ль я. «Дика бах хIанз нах», — аьлар цо шинийца. — ХIаьта вама а дика я. Безам боллца деша, говзал Iомае, болх бе шортта моттигаш я. ХIаьта балха говзал еца, предприяте Iожавергва. Цамоташ хилча мах боэцаш дарба де лораш ба. Юрта я больница.

Тоалуш латт Долакова, Кхы пхьаьнка а школа хьалъеш латт. Каста юрта газ а юлларгьл».

ЖIовбаьтара дика дагадоагIа Долакова хьалха миндта хиннай. хIаьта иштта кхыйола юрташ я. Лаьтта дацар, саг шин лоIамс вацар — дола хIама помещикий Угрюмовех Мазаевех кара дар. ХIаьта дешар? Из вIалла хьоадеш а дацар. Юрта цхьаши саг мара вацар письмо деша хов.

Къе, меца, бокъо йоацаш, бахар нах, Iаьдало шин хьаштдар дора...

Керда социалистически пачхахьалкхе хьахиларах хоьм беш «Авроро» теха йоккхийча топий таташ хезар Нохч-ГIалгIайчене а. Бакъда, кхы а дукха бар къоноча республика моастагIий. Царца лоаттабеча къовсама гIайттадар мехкара къамаш, цирца нохчий а гIалгIай а. ВIашагIъеттар пIеча партизаний отрядаш. Иштта хьахилар укх Къаскима, Долакоа, СовгIапча, кхычахьа.

Цу юрташкарча наха вIашагIкхетар дошлой ворхI сотни. Царех хIара отряда шин денхараш дар. Къаскамарча отрядо лорайора Тиркерн Шолжен довкъашта юкъера кIайбараш Черсашкахьара хьачубахка гIерта моттиг. СовгIапчарча отрядо — Вознесенскерен ДIаьхача Дукъ тIарен моттиг. ХIаьта Долакоарча отрядо—цу шин отряда юкъера, хIанз МагIалбик йола моттиг. Цига боккхагIа кхерам бар бичераховций оагIорахьара. Цу кхаь а отряда юкъара денхар дар кIай назанеш Владикавказан Грознена тIа ца кхачийтар. Царех хIаране дув бнабар Советски Iаьдал бахьан къовсам лоаттабара са ца кходе.

Алероев Мусаип командир а волаш хиннача отрядаца 50 дошло вар. Царна вар Узиев ЖIовбаьтар в. 23 шу даьнна зIамига саг вар ив хIаьта. Из тешар Советий Iаьдала эттача шин а шин юртарча наьха а вахар тоадургхиларах, цо вхархошта паргIато яхьаргхиларах. Массане а сайна Советий Iаьдал бахьан лоаттабеча къовсаме са ца кходе дув бнабар ЖIовбаьтара а.

Дагаух цуина укх хала, кхераме денош... Цхьа цар отрядапарча Балаев Дотасен Гендергуноев Махасен лийцар партизанашта тIехьашнахьара тIа тIом бе оттаьь план кийца Вознесенске болха кIайча казакий салакойш.

КIайбараш Долакоана, Къаскима, СоагIапчена тIаболабелча, царна духьала тIом болабир партизанаша кIийлен тIара.

— Хала, къиза тIом бар из, — ахаш дагаух партизан хиннача ЖIовбаьтара. — КIайбараш тIема дика кийчбенна бар. Царга йоккхий топаш, пулеметаш, кхьбола тIема кховчам бар. Бакъда, партизанаш дегIала а ухаш майра летар моастагIех.

КIайбараша чIоагIа еттаелар цу тIом тIа—герой гераа кховчамн тIайола обоз йохайир, 800 совгIа салте вийна а човнаш ль а тIеравьнкхар. Иштта дола тIемаш кхы а хиннад.

Цуина дагабоагIа шийна цхьана тIом беш хинна цхьабола повкъостий. Церех дувц ЖIовбаьтара.

ЖIовбаьтора кулгаш болх бе Iома да. Цу гаьнарча хана Советий Iаьдал бахьан лаьттача къовсаме тIех тIа ше ийтта топ Iойиллача деза къахьегаш да. Болх ца бича Iелац из. Цо къахьийгад ТОЗ-е, Карл Маркса цIерагIча, «ЦIе нохчо» яхача колхозашка, кхыча боахамашка.

Таханара вай вахар иштта тоадалийтара тIехьа къовсам лоаттабаьб Узиев ЖIовбаьтара.

З. СОЛТУКИЕВА.

З. НАЬСАРЕН ТАХАНЕ

ТIехьарча шерашка дикка тоаденнад районера культура вахар, бахача наьха хьал-торо лакхъенней. ХIара ди тIехьагIа хоалуш, тоалуш йоагIа района центр — город Назрань. Пятилетке шерашка укхаза хьаьльай керда универмаг, культура Дворец, хьалдьад наха чуIе керда цIенош, тоеньй улицаш.

СУРТАШ ТIА: 1) районни универмага продовецаш Балаева Аза, Майсигова Рая, Оздоева Люба;

2) Культура керда Дворец.

3) Района культура Дворецa концертмейстер Евлоева Рая.

З. БАТЧАЕВА фоторепортер.

ГАГИЕВ Гирихан.

Яхийла даьхе

Дукха ваа сона
сай Даьхен баьцаш,
Дукха беза сона
сай Даьхен муъ..
Еррига Даьхе
дага ца лоацаш

Висача, ялац аргIанар мугI,
Баьца тIа воал со,
маьчаш Iоаьха,
Шоадага ихоед со —
из цIена да..
Яхийла, яхийла
вай хоза Даьхе! —
Из яха, вай а дахаш хургда!

Лоацца стихаш

Со Даьхен баьцашка
дог довхаш вал,
Со Даьхен шоедашка
дог довхаш вал...
Нагаьь мо ца довхаш
со соца, халаш!
Са дог сецад шоана,
йахъаьча кхел,
* * *
Хоза хет соца, са
сомавеннача,
«Московски хо в..» —
диктора оалаш...
Даькъала хийла хьо,
московски зей
Со меттал, дуна лаьтт
хьоца сомадоалаш!

КПСС XXVI СЪЕЗДА ХЕТАЮ

Селхан М. Ю. Лермонтова цIерагIча республиканска эрсий драматически театре премьера хилар. Из спектакль театро хетаю хургйолча КПСС XXVI съезда. Пьеса автор ва Нохч-ГIалгIай АССР халкъа яздархо Боков Аьхьмад. «Юрски горизонтага» яхача шин драма тIа авторо дувц кIоаргга мехкдаьтта лохаш лелача къахьегамхоех лаьца.

Спектакле даькъа лоацаш ба РСФСР халкъа артист В. Оглоблин, Нохч - ГIалгIай АССР халкъа артист В. Белоглазов, республика заслуженни артистка М. Слуцкая, артисташ — Т. Вашлакова, Г. Бўлушев, А. Голосков, Т. Джураева, В. Захаров, В. Епифанцев, В. Колесник А. Ралладин, Н. Рощупкина, С. Хомский, Н. Хрячков, Р. Цицкиева, А. Чернущенко.

Спектакль оттаьй режиссера Г. Андреева, кийчъьй художника Э. Гончарова.

БАРТ ТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

Нохч-ГIалгIай республика хьабенача культурно дегIахара наькъага тахан вай кхахьежача къаьстта хоалу Советски Iаьдала шерашка кхина доккхий хувцамаш. Сийлахь-боккха Октябрь хилалехьа тIехьайвса хинна край зиза теха беш санна тоаенна республика а хинна дIалттай тахан.

Таханарча вай культурни вахаре гуш долча толамашка кхачадаь шерра инкъ еррига а 60 шу совгIа ха хьалха бIаь шерашка лаьттача боадонгара ликпунктага додаш хиннача готтача наькъа такилгагара хьаболабеннаб.

Нохчийн гIалгIайн меттаьшка доацаш дар «театр», «клуб», «библиотека» яха дешаш. Наггахьа письмо деча, из деша саг даха говраца аравала везар, кхыметтел лоалахарча юрта а водаш.

Тахан Нохч-ГIалгIайчене я 790 клуба культура ЦIан. болх беш 2700 саг воала библиотекаш; 6 миллиони 662 эзари книжка, да республика библиотекашка, уж дешаш ба 500 эзар совгIа нах.

Культура учреждениешa цахаддаш бу бахача наха эша культурни гIулакхаш дара тIаберзабаь болх. Шер-шера чакхйоаих 94000 тематически мероприяти. цига дакъа лоацаш хул итт миллион саг.

1700 художественни самодеятельноста кружокашка болх беш ва 28000 саг, къахьегамхой самодеятельни художественни творчества хьалхарча Ерригсоюзин фестивала лауреаташ хилар 305 коллективахи доакъошкочоли. Творчески отчеташ еш дукхаза выступленеш яьй Нохч-ГIалгIайчен самодеятельни коллективаша Венгре, Чехословаке, Финлянде, мехка дукхача городашкен союзаш республикашкен.

ДIахо дегIаенай Нохч-ГIалгIайчен профессиональни искусство. Тахан толамца болх беш да кхоъ профессиональни театр. 12 творчески коллектив чуйоагIа пачхьалкхен филармони, цирк, «Вайнах» оала халхара ансамбль, шиъ музей. ХIара шера 200 совгIа специалист арахец культурно-просветительни музыкальни училищаша.

Республика доазонел гаьна арахьа а дунен дукхача мехкашка а шерра йовзаш я СССР халкъа артиста Эсамбаев Махьмуда творчество. Музыкан халкхарен бокъонца дола цIей, дунен халкъий къаьгтача халхарв образашка бода инкъ хул зрителашта цуй хIара концертах.

Шин 50 шу дизар дезде кийчлуш да Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпаша цIи лелаю Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен драматически театр. Цуна творчески никъ дIаболабаьб театро С. Бадуева яздьйча «ЦIе крепость» яхача пьесагара. Тахан цун репертуаре я эрсий, советски, доазол дехьарча классика дикагIйола произведенеш. Театра постановкашта даим тел СССР а РСФСР а культура Министерствай Еррисоюзни Театральни Обществай сийлен грамоташ, дипломаш, кхыдола совгIаташ, 1977 шера Р. Хакишева пьесах оттаьча «Вайнаьха иллн» яхача спектакла хьожайир К. С. Станиславске цIерагIара театральни искусства даькъе РСФСР Пачхьалкхен преми.

Театр коллектива хан-ханнахьа тIабетталу театральни искусства Луначарске цIи лелаю пачхьалкхен институт, театра, музыки, кинематографе Ленинградски пачхьалкхен институт, искусствай Воронежски пачхьалкхен институт санна йолча лаьрххIача лакхерча дешара заведенешка дийша къаман студей выпускникаш.

Укх шера Тбилисски пачхьалкхен театральни институте дешаш дIадоладо гIалгIай шоллагIча студе.

Кхоалагlа сезон я театра, музыка, кинематографе Ленинградски институт выпускникаш хьаьл гIалгIай

труппа театре толамца болх беш йола. Иnъ шоай кизаца оттаь спектакль я труппа репертуаре. Уж я итальянски драматурга К. Гольдоне «Шин аьлак Iу», моттигерча драматургий С. Чахкиевен Г. Русановен «Къонгаш бовча хана» яхараш. С. Чахкиева «Са кIаьнк», грузински драматурга Е. Иоселиане «Моакхаза тоа ялар» яхача пьесех оттаь. ХIанз укх сахьате немецки драматурга Ф. Шиллера «Кетарлои безами», азербайджански драматурга М. Байджиева «Жених и невеста» яхача пьесах спектаклеш кийчъеш я труппа. ДIахо бе лерхIаш ба массане а раьза а волаш бергбола болх — «ЦIийенна сайре» яхача А. Бокова романа инсценированах КПСС XXVI съезда хетаь спектакль кийчъергъл.

В хьожергда вай 1939 шера хьаьлча «Вайнах» яхача Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен халхара ансамбло хьабенача творчески наькъага. Цун мугIарашкара арабаьннаб еррига Нохч-ГIалгIайчено доккхал ду Iалаьмате дика искусства деятелаш СССР халкъа артист, Советски Союза Лакхехьарча Совета депутат Эсамбаев Махьмуд, Российски Федераце заслуженни артисташ Айдамирова Марьям Дагаев Валида, кхыбараш. Тахан ансамбла творчество дика йовз вай мехка меттел, цун доазонел гаьнна араха а. Боккхача толамца чакхъюел ансамбла выступленеш «Эрсий Iа» яхача искусствай московски фестивале, ленинградски «КIайча бийсашка». Дукхьал тIехьарча шерашка ансамбла искусство цецбаьхабар Чехословаке, Сире, Иордане, Малхбоален Африкв, Малхбузен Европа, Латински Америка зрителаш. Ансамбль я Ерригсоюзни хьажаре лауреат, Нохч-ГIалгIай комсомола преме лауреат.

Эстетически кхетам баллара доккхий балхаш ду кхьча профессиональни коллективаша а — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне, республикански техний театро, пачхьалкхен цирко, М. Лермонтова цIерагIча эрсий драматически театро.

ХIара шера 5300 совгIа спектакли концерти лу театрально-зрелищни учрежденеша, царга хьожаш хул миллиони 200 эзари саг.

Лакхе йоалаьча фактаца цифрашеи къаьгга а гешаеш а хьагойт республике бахача наха культуран искусствай учрежденеах шоай культура боарам лакхбаре шерра пайда эцаш хилар. ХIаьта, Советски правительство кхоеш яц наьха духовни хьашташ Iалашдара средстваш. Духьал укх шера хьайийцад вай республикана культурен искусствои дегIайоалвяра 9 миллион сом.

Хьабенача наькъага юхахьежача шеко а йоацаш ала йиш йолаш да Нохч-ГIалгIайчен культурен искусствен иштта дегIаахара бахьан Коммунистически парте хьаькъалера къамий политика а вийна. Из я вай сийлахь-йоккхача Даьхене дахача халкъий творчество шерра дегIаяра эша хьалаш хьадир.

Дага ца доха йиш йий иштa гIулакх бIаргадийча. 1906 шера Кавказе баха нах берригаш а дийша хургба хIанзчул тIехьагIа 430 шу даьлча яьхача революци хилалехьарча журналиста дийца башха хьаькъале доаца хIамаш.

Вай республикерча культуран искусствай балхахоша шоай низ тIаухийт цахаддаш бахаро, коммунизм хьалъяра практика хьалхашка уиттаду лоархIаме декхараш кховчашлара. Берригача мехкаца цхьана кийчлуш ба уж КПСС XXVI съезда баха ма боагIара накъабахара.

А. МИТРОФАНОВ, республика культура министра заместитель.

ЦIЕЙ ДЕЗДЕЧА ДЕНОШКА

7 НОЯБРЬ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 16.00. — 16.30. Концерт. Советски композиторий Ленинах, Партех, Даьхенах дола иллеш. 16.30. «М. И. Калинин» яха кинофильм.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизара хетабаь халкъа сакъердам. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. Духовой оркестра концерт. 16.00. «Социалистически общества социальни структурех советски халкъа цхьоагIо дIахо чIоагIъяри» яха радиобеседа. 16.00. Нохч - ГIалгIай Пачхьалкхен филармоне «Лоаман лув кхера» яхача эстрадни ансамбла концерт. 17.30. Сийлахь - боккхача Октябра 63 шу дузара хетаь кинофестиваль. Хьахьокхаргда «Революце сатий» яха фильм.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 14.00. — 17.00. Радиоконцерт. 17.00. Духовой оркестра концерт (парке). 19.00. Сийлахь-боккхача Октябра 63 шу дизара хетаь Заводской района хатирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 12.00. Бераштa дола ловзараш массовнаш. 13.00. «Революце иллеш даха» яха кинофестиваль. 19.00. Болх беш я «ДоттагIий вIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 9.00. «Октябро хьанхелла иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. — 17.00. «Октябрь. Даьхе», яхача темагIа дола документальни фильмаш. 17.00. — 19.00. Художественни фильм.

«Красный молот» яхача завода культура ЦIа. 9.00. «Советски композиторий иллеш» яха радиоконцерт. 10.00. «Городаш шерайн» яха бераштa йола утренник. 13.00. «Сийлахь-боккха Октябрь» яха кинофестиваль. 15.00. «Сийлахь - боккха Октябрь» яха лакхехьарча классашка дешаш бераштa йола беседа.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 7.00. «Октябрь мехка гIолла гIа боахаш ба» яха радиотрансляци. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 12.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр. 14.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. Художественни самодеятельноста цIейна хетадаь концерт.

М. Горьке цIерагIа клуб. 7.00. Радиоконцерт. 12.00. Бераштa долча мультфильмай сборник. 13.00. «Сийрдагlа лепала Октябра седкъерч» яха бераштa йола утренник. 14.00. Болх беш да «Искорка» яха берий кинотеатр. 16.00. Болх беш я кинолектори. Лекци — «Сийлахь-боккхача Октябро вайна никъ сийрдабоаккх». Документальни фильмаш хьехьокх.

8 НОЯБРЕ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 16.00. — 18.30. «Сийлахь-Йоккхача Октябрьски социалистически революце иллеш» яха радиоконцерт. 18.30. «Поезд революце йода» яха фильм.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Октябра иллеш» яха радиоконцерт. 15.00. Духовой оркестра концерт. 16.00. Нохч-ГIалгIай госфилармоне «Лоаман лув кхера» яхача эстрадни ансамбла концерт. 17.00. «Октябрана хетаду» яха фильм.

В. И. Ленина цIерагIа культуре Дворец. 10.00. — 14.00. «Октябро хьанхелла иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. — 15.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. — 18.00. Вокально - инструментальни ансамбла концерт.

Химикий культуре Дворец. 12.00. ЦIейна хетаь берий утренник. 13.00. Кинофестиваль. 14.00. Мехка гIолла киноникъбар. 19.00. Эстрадни иллеи музыкан сайре.

9 НОЯБРЕ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.30. «ЦаI йолча Союзе» яха фильм.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Октябра иллеш» яха радиоконцерт. 16.00. «Болхлой класс — социалистически общества лоархIаме низ» яха радиобеседа.

Химикий культура Дворец. 12.00. «Революце ЦIе байракх вай деной байракх» яха утренник. 13.00. «Фаьлгий дунен тIа» яха кинонинъбер. 18.00. «Октябра шераш революце шераш» яха кинопанорама.

«Красный молот» яхача завода культура ЦIа. 17.00 Художественни самодеятельноста концерт.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 НОЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.50 — «Москва». Кинообозрени.
9.05 — «СССР халкъий иллеш».
9.45 — «Москва. ЦIе майда. Сийлахь - Йоккхача Октябрьски социалистически революцена 63 шу дизара хетаь тIема паради, къахьегамхой демонстраци. Нистеньача — цIейна хетадаь пионерий концерт.
12.30 — «Сийдола Октябрь». Советски поэтий стихаш.
13.05 — «Лялька — Руслан цун доттагIа Санька» яхача телевизионни художественни фильма премьера.
14.15 — «Саг. Лаьтта. Дуне».
15.05 — «Революце иллеш».
15.20 — «Голубой огонек».
21.00 — «Хаь». Сийлахь - Йоккхача Октябрьски социалистически революце 63 шу дизара хетачча тIема парадах къахьегамхой демонстрацех йола репортаж.
22.15 — «Березка» яхача Пачхьалкхен Академически хореографически ансамбла концерт. Нистеньача — кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — Советски композиторий симфонически инструментера.
8.40 — Мультфильм.
9.00 — «Советий мехка бераш». Кинопрограмма.
9.45 — Сийлахь - Йоккхача Октябрьски Социалистически революцен 63 шу дизара хетаь Грознерча къахьегамхой демонстраци. Нистеньача — «ДIадола пионерий зурмаш» яха фильм-концерт.
12.50 — «ЦхьоагIо йола детала Союзан Республикай художественни самодеятельноста мастерий концерт.
14.15 — «Олимпиадах йола дош». Телевизионни документальни фильм.
15.15 — Концерт.
16.05 — А. Твардовский. Поэмаш.
16.40 — «Музыкальни марафон». Фильм-концерт.
17.40 — А. М. Горький. «Достигаеи кхыбараш». СССР Пачхьалкхен академически Iэлмагча театра фильм-концерт.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шуна, бераш!»
20.15 — «ЦIе Куте». Телевизионни документальни фильм.
20.30 — Советски изобразительни искусствое историко - революционни тема.
21.00 — «Хаь». Сийлахь - Йоккхача Октябрьски социалистически революцен 63 шу дизара хетачча тIема парадах къахьегамхой демонстрацех йола репортаж.
22.45 — «Лоацца новеллаш». Художественни фильм.

8 НОЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — Кердадараш.
8.20 — ГIуйренара гимнастика.
8.40 — «АБВГДейка».
10.00 — Юрта боахамен промышленностен къахьегамхой — 1980 шера СССР Пачхьалкхен премей лауреаташ.
11.00 — «Спортлото» 45 тираж.
12.30 — СССР Пачхьалкхен премей лауреаташ. 1980 шу. Iилман техникан даькъе.
13.15 — Кхоалча вокальни концерт.
14.15 — «Киноникъбара клуб».
16.00 — Литературан искусства архитектуран даькъера 1980 шера СССР Пачхьалкхен премей лауреаташ.
17.00 — Политически обозревателя В. П. Бекетова къамаьл.
17.30 — Телевизионни музыкальни фильм.
18.05 — Мультфильм.
21.45 — Эстрадни программа. Нистеньача — кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — Документальни фильмий программа.
8.45 — И. Стравинский. «Петрушка» яхача балетанара сюита.
9.15 — «Гаьча кулгаш».
9.45 — «Литературни вIашагIкхетараш».
10.40 — Бераштa. «Сийсаш» яха художественни фильм.
12.20 — «Октябра мальха кIал» (гIалгIай меттала).
13.05 — Телевизионни документальни фильм.
13.30 — В. Черных. «Боброва гIулакх». Кольцова цIерагIча Воронежски академически драматически театра спектакль.
16.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Черноморец» (Одесса) — ЦСКА.
17.50 — Республика цIей дездаш а. Нохч - ГIалгIайчен республике Сийлахь-Йоккха Октябрьски Социалистически революце 63-шу кхоача цIей дездарах йола репортаж.
19.15 — Концерт.
19.45 — Документальни фильмий программа.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!»
20.15 — «Могашал». Iилман-популярни программа.
21.00 — Московски пачхьалкхен филармоне Академически симфонически оркестра концерт.
21.30 — Телевизионни документальни фильм.

РАДИО

7 НОЯБРЬ СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕН 63 ШУ ДУЗА ДИ.

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Вай доттагIий мотташлаш (эрсий меттала).
8.25 — ЦIейна хетадаь концерт (эрсий меттала).
9.35 — «Къахьегама рапорташ» (нохчий меттала).
9.50 — (нохчий меттала).
17.15 — «Октябра новкъа гIолла». Радиокомпозици (нохчий меттала).
17.30 — ЦIейна хетадаь концерт дIахоаьхар (нохчий меттала).
18.14 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

8 ноябрь

6.40 — Вай доттагIий мотташлаш (эрсий метт.).
7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Хоамаш.
11.00 — «Сахьердаме вегирхой» яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт (эрсий метт.).
11.40 — «Октибра байракха кIал» (гIалгIай метт.).
18.00 — «Кавказа ГуйрнЭ. Радиожурнал (эрсий метт.).
18.00 — Халкъара ашарий концерт (нохчий метт.).

Хоттам

Тахан республике гIоллен Грозвен хувцалую морхаш а йолаш йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш, хилен фегара температура республике 7—12, Грозне 6—12 градус йIовхал йолаш хилен тару.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 0—5, дийнахьа 6—11 градус йIовхал йолаш хилен тару.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместитела — 9-24-03; бехктохкама секретара — 9-24-00; отделий: партийн вахара — 9-24-04; промышленностен транспортен — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорсие — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05370. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 5353.